ARTICULUS 10.

De juribus praerogativae nobilitaris, et libertatibus regni observandis.

De juribus prærogativæ nobilitaris, et libertatibus regni: leges superinde conditæ, diplomateque regio firmatæ; signanter vero partis primæ decreti tripartiti tit. 9. Andreæ regis Hierosolymitani II.(1) anni 1536. art.(2) 41. anni 1613. art.(2) 24. anni 1618. art.(2) 14. nec non omnia privilegia, et statuta libertatibus regni deservientia, a divis quondam Hungariæ regibus concessa, ac per suam majestatem etiam confirmata; renovantur, et juxta conditionem 1. ejusdem diplomatis regii, in usu eorundem, regnicolæ conserventur, amodoque imposterum contra easdem, et eadem, ad nullius omnino instantiam, quoquo modo molestentur, et damnificentur:

§. 1. Et quæ hactenus, præcipue his annorum revolutionibus, intra, vel extra regnum, contra eadem jura, et libertates regni, facta fuissent; illa omni vigore, et efficacia careant, et nec in judiciis, nec extra, in exemplum trahantur.

ARTICULUS 11.

De bonorum confiscatorum restitutione; et literarum reversalium, fidejussionalium, contractualium, et bonorum cessionalium cassatione.

Quoad bona per fiscum confiscata, quidquid prætendentes damnificati, legaliter prætendere possunt; illud ipsis, sua majestas per commissarios nativos, in hanc rem ocyus deno-minandos, penes legalem cujusque prætensionem, (citra discussionem tamen casuum notoriorum) assignare, dignabitur.

§. 1. Bona porro, quæ sua majestas restitui jam antea demandaverat, et necdum restituta fuissent; una cum literalibus instrumentis eadem concernentibus, sine ulla cunctatione, in statu, quo nunc sunt, reddantur.

§. 2. Quæ vero bona, privata authoritate per officiales cameraticos occupata, sineque, vel cum consensu suæ majestatis alicui donata, vel illegitime in alios translata essent; legitimis eorundem possessoribus, cum plenaria satisfactione per eosdem commissarios itidem reddantur.

§. 3. Bona denique his motibus per privatos quoscunque sibi appropriata, ad mentem articuli 4. anni 1542. constitutionum Posoniensium, per vice-comites comitatuum, comperta rei veritate, legitimis ipsorum dominis, ipso facto, per omnia oportuna media restituantur.

§. 4. Similiter literæ reversales, fidejussionales, contractuales, et bonorum cessionales, bona restituenda, aut restituta concernentes; per commissarios suæ majestatis supra specificatos, legaliter cognoscantur; et quæ contra leges regni extortæ, compertæ fuerint, cassentur

§. 5. Quoad reliqua demum per fiscum abalienata; supplicant status, et ordines; quatenus respectu etiam demissæ eorundem interpositionis, apud suam majestatem factæ; damnificatis prætendentibus, ad humillimam eorum supplicationem, gratiam suam cæsaream, et regiam, cum accomodatione eorundem impertiri, dignetur.

§. 6. Pro cognitione autem, et assignatione præmissorum; commissarios denominant: domino comite palatino, ubi commode fieri poterit, præside, ac a parte cameræ Hungaricæ uno consiliario nativo præsente: in superioribus regni partibus: reverendissimum dominum Petrum Korompay, episcopum Agriensem: comitem Stephanum Csáky seniorem, illarum partium generalem; vel illo qualitercunque interessato: comitem Georgium Erdödy: Paulum Orosz: et Stephanum Kálmánczay, domini judicis curiæ regiæ protonotarium: cum uno, vel altero ex vice-comitibus:

§. 7. In partibus vero Trans-danubianis: reverendissimos dominos, Nicolaum Balogh, episcopum Chanadiensem; vel Joannem Kálmánczay, episcopum Scardonensem: comitem Christophorum Erdödy: vel Valentinum Balássa, alterum Valentinum Szenthe, vice-palati-

(1) ...letében «II.» helyett «articulus 2» áll. (K. és Ó.)
(2) ...ében az «art.» szó hiányzik. (K. és Ó.)

10. CZIKKELY.

A nemesi kiváltság jogainak s az ország szabadságainak megtartásáról.

A nemesek kiváltságos jogairól s az ország szabadságairól alkotott és királyi hitlevéllel megerősített törvényeket, jelesen pedig a Hármaskönyv első részének 9. czimét, jeruzsálemi Endre király 2. czikkelyét, az 1536. évi 41. t. cz., 1613. évi 24. t. czikkelyt, 1618-ik évi 14-ik t. czikkelyt és Magyarország egykori dicső királyaitól engedett, s Ő felségétől is megerősített összes kiváltságokat s az ország szabadságainak kedvező statutumokat megujitják, s az ugyanazon királyi hitlevél 1. feltételéhez képest, azok használatában az országlakókat meg kell tartani s mostantól jövőre, azok ellenére, senkinek folyamodására semmi módon nem szabad őket háborgatni és kárositni.

1. §. És a mi ekkorig, főleg ez évek lázongásai alatt, az országon belül vagy kivül, az ország e jogai és szabadságai ellen történt, mindaz minden erő s hatás nélkül való legyen és se a törvényszékeken, se azokon kivül például ne szolgáljon.

11. CZIKKELY.

Az elkobzott javak visszaadásáról s a térítvények, kezességi, szerződési s birtok-engedményezési levelek megsemmisitéséről.(1)

A kir. fiscus részéről elkobzott javakra nézve, mindazt, a mit a fellépő megkárositott felek törvényesen követelhetnek, nékiek Ő felsége az e czélra mielőbb kinevezendő bennszülött biztosok utján, mindegyiknek törvényes követeléséhez képest (de a hullenségi esetek megvitatásának kizárásával) kiadni méltóztassék.

1. §. Azokat a felvójószágokat továbbá, melyeket Ő felsége már előbb visszaadatni rendelt és a melyeket eddig vissza nem adtak, az azokra vonatkozó okleveleekkel együtt, minden késedelem nélkül, abban az állapotban, a milyenben most vannak, vissza kell adni.

2. §. A mely javakat pedig a kamarai tisztviselők magánhatalommal elfoglaltak és Ő felsége egyezésével vagy a nélkül, valakinek ajándékoztak, vagy törvénytelenül másokra átruháztak: azokat törvényes birtokosaiknak, ugyanazon biztosok, teljes elégtétel mellett, szintén adják vissza.

3. §. Az e mozgalmak alatt bármely magánfelek részéről elsajátitott javakat végre, az 1542-ik évi pozsonyi végzések 4-ik czikke értelmében, a megyék alispánjai, a dolog valóságának kideritése után, törvényes uraiknak minden alkalmatos eszközök utján, legott visszabocsássák.

4. §. Hasonlóképpen a visszaadandó vagy visszaadott javakra vonatkozó térítvényeket, szerződési és birtok engedményezési leveleket Ő felségének fentebb emlitett biztosai törvényesen megvizsgálják és a melyeket az ország törvényei ellenére kicsikartaknak találnak, megsemmisitsék.

5. §. A kir. fiscus részéről elidegenitett egyebekre nézve pedig, esedeznek a karok és rendek, hogy tekintettel az Ő felségénél tett alázatos közbenjárásukra is, a követelő kárositottakat, ezek legalázatosabb könyörgésére, az elidegenitettek kiegyenlitése mellett, császári és királyi kegyelmében részesiteni méltóztassék.

6. §. Az előrebocsátottak megvizsgálására és kiadására pedig biztosokul nevezik: a nádorispán ur elnöklete alatt, a mennyiben ez kényelmesen megeshetik, és a magyar kamara részéről egy bennszülött tanácsosnak jelenléte mellett; az ország felső részeiben főtisztelendő Korompay Péter egri érsek urat, idősb gróf Csáky István urat, azon részek főkapitányát; vagy ha ez bármiképen érdekelve volna, Erdődy György grófot; Orosz Pált és Kálmánczay Istvánt, az országbiró ur ítélőmesterét, egyik vagy másik alispánnal.

7. §. A dunántuli részekben pedig: főtisztelendő Balogh Miklós csanádi püspök urakat; Kálmánczay János skardónai püspök urakat; Erdődy Kristóf grófot, vagy Balassa Bálintot, Szenthe, hasonlóképpen Bálint, alnádort, és

(1) V. ö. 1536: VII., 1552: XVI. és XVIII., 1563: XLIV., LIV. és LXXV., 1609: IV., 1613: II., 1622: VI. és VII., 1653: LXVII., 1687: VII., 1723: XIX., 1802: XXII. t. cz. V.

edictisque ex parte omnium in communi, et singulorum in particulari; quam etiam per serenissimum Lotharingiæ ducem, in anno 1684. evoluto, occasione quorumcunque, et per quoscunque indifferenter his præteritis sub revolutionibus, et motibus, contra eandem suam majestatem sacratissimam patratorum delictorum elargitæ, publicis regni statutis instauranda super insertione, facta ipsorum humili instantia, clementer admissa; et exhinc suæ majestati sacratissimæ in eos exhibita clementia, eo majori; quo nempe ejusmodi amnystiam, ad prænotatæ quoque Eperjesiensis commissionis, et illius processus abrogatam continuationem, ratione præteritorum in præsens tempus post eandem etiam priorem amnystiam qualitercunque, et per quoscunque, indifferenter ne fors commissorum notoriorum delictorum, et excessuum, ad hæredes quoque, et successores medio tempore demortuorum extensam, eadem sua majestas sacratissima, perbenigne resolvere; ac per hoc perpetuæ, et irrevocabili oblivioni præmissa universa, et singula tradens, eosdem universos suos status, et ordines, in priorem suam plenam cæsareo-regiam gratiam recipere; ac ab eadem duntaxat nefariæ perduellionis caput præscium; et suos assecias cum ipso adhuc perseverantes, exciplendos, ac veluti publicos patriæ hostes, et legitimo regi suo perduelles, pro proscriptis, vique præsentis statuti condemnatis censendis, et ubique ad infligendam ipsis demeritam juris pœnam persequendis; fidelibus denique statibus, et ordinibus, expost cum iisdem exercendam mutuam correspondentiam, aut commercium de plano, et simplici, sub nota, et pœna perpetuæ infidelitatis interdicta, declarare dignata est.

§. 1. Eo nihilominus hoc loci per dictos status, et ordines adnexo existente; quod si videlicet superioribus his sub tumultibus, quaspiam violentias, damnorum illationes, conventionaliter item rationibus de perceptis dandis, obnoxiorum servitorum collectos proventus, sub præconcepta fiducia præsentis amnystiæ, per aliquas privatas personas, dictos servitores; ita, et aliorum deposita, per eorundem depositarios, fraude, dolo, astu, et privata malitia, exindeque proposito proprio commodo patratas, distractos, et extradata fuisse comperium fuerit; contra tales, (uti a præsenti amnystia hac in parte exemptos,(1) penes leges regni superinde sanctas, et processus eatenus præscriptos, (non obstantibus quibusvis hactenus subsecutis, aut expost subsequendis impedimentis, et subterfugiis) ad [illegible]stantiam damnificatorum aut eorundem succ[illegible]um, finaliter procedi queat.

ARTICULUS 6.

De Eperjesiensis commissionis, seu delegati judicii abrogatione.

Quandoquidem sua majestas sacratissima, ad gratiosam serenissimi neo-coronati regis interpellationem superinde factam; tum demissam quoque statuum et ordinum regni instantiam, clementer dignata est, Eperjesiensis commissionis, ejusdemque processus ulteriorem continuationem, cum aliis eidem subservientibus actis, et inquisitionibus, ipso facto pro sublatis, cassatis, et abrogatis; non minus, et ex occasione ejusdem adhuc existentes captivos, stante hac diæta ex aresto dimittendos, et reludendos resolvere:

§. 1. Ideo iisdem in perpetuum mortificatis, et abolitis, statutum est; ut amodo imposterum, si quospiam regnicolarum notorie delinquere contingeret; modalitate hagum rerum superinde conditarum et processus in iisdem fundandi, contra eosdem procedi possit et debeat.

ARTICULUS 7.

Sua majestas sacratissima, supplicationis statuum, et ordinum, habitura est benignam rationem in facto restitutionis bonorum; ex occasione Eperjesiensis commissionis, uno, vel alio modo, aut etiam ante ad interventum mortis parentum, et maritorum, occupatorum; ita et ab effectuatione articuli 11. anni 1681. pendentium.

Et quia in facto restitutionis bonorum, et rerum, literaliumque instrumentorum tam sub Eperjesiensi commissione executarum, vel secus damnificatarum personarum; quam earundem relictarum viduarum, et orphanorum, ipsas, et ipsos proprio quoque materno-avitico, coacquisititioque, et quocunque alio legitimo jure concernentium, per fiscum regium occupatorum: pariformiter, et ab effectuatione articuli 11. anni 1681. sui contentationem præstolantium; eo modo in parentibus, et maritis suis ex interventu eorundem obitus, amnystiam generalem expost amplecti nequeuntium, ex hocque solo, bonis suis privatorum; sua majestas sacratissima, se benigne ita resolvere dignata est:

§. 1. Quod demissæ statuum, et ordinum interpositionis superinde diætaliter apud se factæ, eam clementem rationem sit habitura; ut iidem non minus, quam supplicantes [illegible] interessati, et damnificati, præter justitiæ administrationem, clementiam quoque, et ple-

[illegible]nyzik a zárjel. (K. es Ó.)

közhirdetmények és rendeletek, mint a fenséges lotharingiai herczeg utján is, a lefolyt 1684-ik évben Ő szent felsége ellenében a közelmult lázadások és mozgalmak idején bármi módon és bárki részéről, kivétel nélkül, elkövetett bünök alkalmából mindenki javára, közösen és külön-külön adott általános közbocsánatot az ország köztörvényeibe iktassák s egyszersmind Ő legszentségesebb felségének irántuk tanusitott annál nagyobb kegyelmességében, hogy tudniillik Ő szent felsége ennek a bünbocsánatnak, a fentebb emlitett eperjesi bizottság s az ő eljárása folytatásának megszüntetése mellett, az előbbi közbocsánat után a multban a jelen időig, bármiképen és bárki részéről kivétel nélkül netalán elkövetett tudvalevő büntettekre és kihágásokra vonatkozólag, az időközben elhaltak örököseire és utódaira való kiterjesztését is legjóságosabban elrendelni, és ekként az összes és minden egyes megtörtént dolgokat örök és visszavonhatatlan feledésnek átadva, összes karait és rendelt előbbi császári királyi kegyelmébe visszafogadni és kinyilatkoztatni méltóztatott, hogy abból csupán az átkos pártütés előrelátó feje és most is vele tartó párthivei legyenek kivéve s hogy őket, mint a hazának nyilvános ellenségeit és törvényes királyuk ellen pártütőket, tekintsék levelesitetteknek, és a jelen törvénynél fogva elmarasztaltaknak és a megérdemlett törvényes büntetéssel sujtás végett mindenütt üldözzék s végre, hogy a hü karoknak és rendeknek az ezekkel továbbra fentartandó kölcsönös közlekedés vagy érintkezés egyenesen és egyszerüen, örökös hütlenség vétke és büntetése alatt, tiltva legyen.

1. §. A karok és rendek azonban e helyütt kijelentik, hogy tudniillik ha kiderülne, hogy e megelőző lázongások alatt magánszemélyek, meg a bevételekről szerződésileg számadásra kötelezett szolgák a jelen közbocsánatban elbizakodva, valamely erőszakoskodásokat és károsításokat követtek el, illetőleg az emlitett szolgák a beszedett jövedelmeket, nemkülönben az őrizetbe fogadók a letéteményeket, csalással, rászedéssel, ravaszsággal és magán-gonoszsággal és saját hasznuk elökélésével, elvonták vagy elköltötték volna, akkor az ilyenek (mint a jelen közbocsánat alul kivettek) ellen, az országnak e tárgyban hozott törvényei és az ez iránt előirt eljárás szerint (ellent nem állhatván bármely ez irányban bekövetkezett, vagy ezentul bekövetkezendő akadályok és kibuvók) a károsultak vagy ezek örökösei folyamodására, végiegesen eljárni lehessen.(1)

6. CZIKKELY.

Az eperjesi bizottságnak vagy kiküldött biróságnak megszüntetéséről.

Minthogy Ő legszentségesebb felsége, az ujonnan megkoronázott fenséges királynak ezirán tett kegyes közbenjárására, s ugy az ország karainak és rendeinek alázatos kérelmére is, az eperjesi bizottságnak és az ő eljárása tovább folytatásának és más ezt elősegitő iratoknak és nyomozatoknak azonnal való beszüntetését, megsemmisitését és eltörlését és nem kevésbbé, ennek alkalmából, a még bennlevő fogiyoknak ez országgyülés alatt a fogságból való klengedését és szabadon bocsátását kegyelmesen elrendelni méltóztatott:

1. §. Azért mindazoknak örökre elenyésztetésével és megsemmisitésével elhatározták: hogy mától jövőre, ha az országlakók közül bárki hütlenségi bünbe esnék, az ellen az ország eziránt alkotott törvényei és az azokra alapitandó per utján lehessen és kelljen eljárni.(2)

7. CZIKKELY.

Ő legszentségesebb felsége jóságos figyelembe veendi a karok és rendek esedezését, az eperjesi bizottság alkalmából egy vagy más módon, vagy előbb is, a szülők vagy férjek közbejött halála következtében elfoglalt, valamint az 1681. évi 11-ik törvényczikk foganatositásától függő birtokok visszaadása ügyében.

És minthogy ugy az eperjesi bizottság alatt végrehajtás alá került, avagy másképen megkárositott személyeknek, mint ezek hátrahagyott özvegyeinek és árváinak az őket saját anyai-ősi és közszerzeményi vagy bármely más törvényes jogon megillető, de a kir. fiscus részéről elfoglalt, fekvőjószágai, ingóságai és okiratai, valamint azokél visszaadása tárgyában, a kik kielégitésüket az 1681-ik évi 11-ik törvényczikk foganatositásától várják s épen igy, a kik szüleik és férjeik révén, ezek közbejött halála miatt, általános közbocsánatot azután nem nyerhettek és a kiket csupán ez okból fosztottak meg javaiktól, Ő legszentségesebb felsége akképen méltóztatott jóságosan határozni:

1. §. Hogy a karoknak és rendeknek ezirán nála országgyülésileg tett alázatos közbenjárása folytán, kegyes tekintettel lesz arra, hogy ők nem kevésbé, mint az érdekelt esedezők és károsultak is, a törvényes eljárás utján kivül, még Ő császári királyi kegyelmes-

(1) V. ö. 1681: LIX. t. cz.
(2) V. ö. 1715: VII. t. cz.

M.